

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ШКОДКІНА ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА

УДК 005.915:502.131.1:316.32 (043.3)

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Спеціальність 08.00.06 – економіка природокористування та охорони
навколишнього середовища

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Суми – 2014

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Сумському державному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Скляр Ірина Дмитрівна,
Сумський державний університет,
доцент кафедри фінансів і кредиту.

Офіційні опоненти: ...
...
...
...
...
...Т
...
...
...
...

Захист відбудеться «__» _____ 2014 року о __. __ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.051.01 Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, корпус М, ауд. 209.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Сумського державного університету (40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2).

Автореферат розісланий «__» _____ 2014 року

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Є.І. Нагорний

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Упродовж останніх 30 років триває активний процес становлення моделі екологічно сталого розвитку як альтернативи парадигмі економічного зростання та принципам суспільства масового споживання. За цей час більше ніж сто країн світу затвердили національні стратегії і програми, в основу яких покладено ідеї соціально-економічної та екологічної збалансованості розвитку. Реалізація цілей сталого розвитку у розрізі екологічної складової потребує значних фінансових вкладень. На теперішній час, з метою досягнення цілей сталого розвитку було витрачено мільярдні суми коштів, однак, екологічні проблеми продовжують наростати та загострюватись у глобальних масштабах, що актуалізує необхідність формування адекватного та ефективного фінансового забезпечення екологічно сталого розвитку (ЕСР).

Фундаментальні теоретичні, методологічні, методичні та прикладні аспекти дослідження механізму фінансування сталого розвитку представлені у працях багатьох видатних вітчизняних та закордонних вчених, зокрема О.Ф. Балацького, І.М. Вахович, О.О. Веклич, Л.Г. Мельника, В.С. Міщенко, Є.В. Мішеніна, І.М. Синякевича, В.М. Трегобчука, Дж. Й. Стігліца, М.А. Хвесика, Є.В. Хлобистова, С.Шмідхейні та ін. Однак подальшого розроблення потребують питання трансформації системи фінансового забезпечення екологічно сталого розвитку в умовах поглиблення глобалізаційних процесів у світі, окремі аспекти якої є об'єктом дослідження таких науковців, як О.С. Білорус, Д. Вальтер, Б.М. Данилишин, Д. Медоуз, С.Ю. Пахомов, О.В. Рюміна, Н.В. Стукало, О.М. Теліженко, Ю.Ю. Туниця та ін. Зокрема, особливої уваги потребують науково-методичні підходи до управління процесом трансформації фінансового механізму сталого розвитку на глобальному та національному рівнях функціонування економіки з урахуванням впливу фінансових важелів на рівень досягнення цілей екологічно сталого розвитку та ступеня глобалізації країни.

Теоретичне та практичне значення питань формування ефективного фінансового механізму забезпечення екологічно сталого розвитку в умовах глобалізації обумовили вибір теми, мети, завдань дослідження, визначили зміст та структуру дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у відповідності до державних бюджетних та господарсько-договірних тем Сумського державного університету. Наукові результати дисертаційного дослідження увійшли до науково-дослідних робіт, у виконання яких дисертантка брала участь як відповідальни виконавець та співавтор, зокрема: «Рух фінансового капіталу в умовах фінансової глобалізації» (№ 0111U009625), де авторкою досліджено роль фінансового капіталу у сучасній економіці та проведено класифікацію індексів глобалізації; «Механізм бюджетного фінансування на регіональному рівні в умовах екологічно сталого розвитку» (№ д/р 0109U001480), де авторкою досліджено форми і методи фінансування сталого розвитку на національному рівні; «Фінансовий механізм кредитно-інвестиційного забезпечення сталого еколого-економічного розвитку» (№ д/р 0106U008510), у якій авторкою проведено аналіз та систематизовано кредитно-інвестиційні інструменти

фінансового механізму екологічно сталого розвитку.

Дисертаційна дослідження проведено у контексті Основних засад державної екологічної політики України на період до 2020 року (Закон України від 21.12.2010 року №2818-VI), Енергетичної стратегії на період до 2030 року (Розпорядження КМУ від 24.07.2013 року №10171), Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні (Постанова КМУ від 2.02.2011 року №389), а також Стратегії залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2013-2016 роки (Розпорядження КМУ від 11.09.2013 року № 687-р).

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є удосконалення теоретико-методичних підходів до трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації. Відповідно до поставленої мети було визначено такі завдання:

- проаналізувати сучасні тенденції розгортання глобалізаційних процесів у світі;
- визначити проблеми фінансування сталого розвитку та виявити протиріччя його становлення в умовах глобалізації;
- здійснити періодизацію процесу трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку;
- визначити принципи трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку та обґрунтувати його структуру в умовах глобалізації;
- обґрунтувати науково-методичний підхід до оцінки взаємозв'язку фінансового забезпечення та рівня досягнення цілей екологічно сталого розвитку;
- провести класифікацію країн за рівнем глобалізації та досягненням цілей екологічно сталого розвитку;
- удосконалити фінансовий інструментарій ЕСР на основі виявлених взаємозв'язків фінансового забезпечення та рівня досягнення цілей ЕСР.

Об'єктом дослідження є процес трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку (ЕСР) в системі глобальних економічних зв'язків.

Предметом дослідження є фінансово-економічні відносини, що виникають у процесі трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є діалектичний метод пізнання, системний та історичний підходи, фундаментальні положення загальної економічної теорії, концепції сталого розвитку, теорії економічної ефективності, теорії фінансів, економіки природокористування та охорони навколишнього середовища, глобалістики, теорії інвестицій.

Для вирішення поставлених завдань дослідження були використані такі методи наукових досліджень: метод логічного узагальнення, наукової абстракції, системно-структурний та ретроспективний аналіз (при дослідженні протиріч взаємодії процесів глобалізації досягнення сталого розвитку, становлення фінансового механізму ЕСР в умовах глобальної економіки); регресійний та кореляційний аналіз, метод векторних авторегресій (при обґрунтуванні фінансової трансмісії екологічно

сталого розвитку, оцінці функціонування процентного і бюджетного каналу трансмісії); факторний порівняльний і структурний аналізи (при дослідженні вимірів глобалізації, аналізу елементів фінансового механізму ЕСР, визначенні структури фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку України).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти; офіційні статистичні дані; аналітичні матеріали міністерств і відомств України, міжнародних фінансових організацій; монографії та науково-аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних авторів, інформаційні матеріали, опубліковані в періодичних виданнях, електронні ресурси, представлені в мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів. Найбільш значними науковими результатами дисертаційного дослідження є такі:

вперше:

- розроблено науково-методичний підхід до оцінки взаємозв'язку між фінансовим забезпеченням та ступенем досягнення цілей сталого розвитку країни, що передбачає обґрунтування фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку як механізму відтермінованого впливу зовнішніх нерегульованих та/або внутрішніх регульованих змін фінансових важелів на рівень досягнення цілей ЕСР;

удосконалено:

- фінансовий інструментарій забезпечення сталого розвитку України, що поряд з існуючими включає екологічний лізинг як форму часткового компенсаційного фінансування та базується на виявленому процентному каналі фінансової трансмісії ЕСР;
- принципи трансформації фінансового механізму ЕСР, які поряд з існуючими принципами: наукової обґрунтованості, стратегічної орієнтації, адаптивності та адекватності, передбачають виокремлення принципів ієрархічності та цілеорієнтованості;

дістали подальшого розвитку:

- економічна сутність поняття «фінансовий механізм екологічно сталого розвитку в умовах глобалізації», під яким на відміну від існуючих розуміється трирівнева система управління відносинами, що виникають з приводу фінансового забезпечення цілей ЕСР на глобальному, національному та локальному рівнях;
- періодизація процесу сталого розвитку на глобальному рівні, що на відміну від існуючих передбачає виділення трьох етапів за ознаками становлення фінансового механізму ЕСР: 1 - концептуалізація сталого розвитку, 2 - інституціоналізація сталого розвитку, 3 – актуалізація фінансового механізму ЕСР в глобальній економіці;
- теоретико-методичні підходи до поділу країн за характером залежності «обсяг викидів CO₂ – рівень глобалізації країни», що на відміну від існуючих передбачає виділення 5 груп: поступального зниження, поступального зростання, стрімкого зростання, нестійкого спадання, нестійкого зростання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблені у дисертації науково-методичні підходи до управління трансформацією фінансового механізму сталого розвитку в умовах глобалізації можуть бути використані

органами державного та місцевого управління при реалізації заходів щодо фінансування програм екологічноорієнтованого розвитку на національному та локальному рівнях, що дозволить враховувати трансмісійний вплив фінансового забезпечення на індикатори стану навколишнього середовища та рівня використання природних ресурсів.

Основні положення, викладені в дисертації, доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, що можуть застосовуватися у практиці державного та регіонально управління процесами фінансування охорони навколишнього середовища.

Основні наукові результати дисертаційного дослідження використані Сумською обласною радою під час розроблення практичних заходів другого етапу реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку Сумської області на період до 2015 року "Нова Сумщина – 2015" відповідно до Розділу 10. «Механізми та організаційне забезпечення реалізації стратегії», що передбачає розробку, затвердження й реалізацію Програми реформування управління економічним розвитком в Сумській області на 2010-2015 роки (довідка №01-29/64 від 11 лютого 2014р.).

Результати дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі Сумського державного університету при викладанні дисциплін «Фінансова глобалізація» та «Фінанси» (акт від 06.02.2014 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій викладено та обґрунтовано науково-методичні підходи до управління процесом фінансування екологічно сталого розвитку в умовах трансформаційних змін, обумовлених процесами глобалізації. Наукові положення, висновки та рекомендації, що викладені у роботі, отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використані лише ті положення, які є результатами особистого дослідження здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи доповідалися на профільних наукових та науково-практичних конференціях, з'їздах та форумах різних рівнів, на яких отримали схвальну оцінку, зокрема: Міжнародній науковій конференції «Economics for Ecology» (м. Суми, 2010 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Екологія. Людина. Суспільство» (м. Київ, 2010 р.); Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених «Екологічний інтелект-2011» (м. Дніпропетровськ, 2011 р.); Третьому Всеукраїнському з'їзді екологів з міжнародною участю «Ecology-2011» (м. Вінниця, 2011 р.); Міжнародній науковій конференції «Economics for Ecology» (м. Суми, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону» (м. Суми, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економічний дисбаланс країни: проблеми та шляхи вирішення» (м. Львів, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економика XXI века: глобализация, кризисы, развитие» (м. Харків, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції присвяченій пам'яті проф. Балацького О. Ф. «Економічні проблеми сталого розвитку» (м. Суми, 2013 р.); Міжнародній науковій конференції «Economics for Ecology» (м. Суми, 2013 р.); Міжнародній науковій конференції «Трансформація національних моделей

економічного розвитку в умовах глобалізації» (м. Київ, 2013 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження опубліковано у 20 наукових праць загальним обсягом 5,8 друк. арк., з яких особисто автору належать 4,5 друк. арк., у тому числі 1 підрозділ у колективній монографії, 6 статей у наукових фахових виданнях України (з них 3 – у співавторстві), 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав (у співавторстві), 11 публікацій у збірниках матеріалів конференцій (з них 3 – у співавторстві)

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із __ найменування, __ додатків.

Загальний обсяг дисертації – 215 сторінок, у тому числі основного тексту 170 сторінки, 44 таблиці на 46 сторінках, 28 рисунка на 28 сторінках, список використаних джерел на 18 сторінках, додатки на 20 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, сформульовано мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі «**Аналіз теоретичних передумов фінансування сталого розвитку в умовах глобалізації**» досліджено тенденції розгортання глобалізаційних процесів у світі, проаналізовано взаємозв'язок глобалізації та процесу становлення моделі сталого розвитку суспільства, узагальнено сучасні проблеми фінансування сталого розвитку в умовах глобалізації.

Глобалізація є невідворотним процесом сучасного світового розвитку, який впливає на економіки країн незалежно від рівня їх розвитку. Глобалізація охоплює економічний, політичний, соціальний, культурний, ідеологічний, науково-технологічний та ресурсно-екологічний виміри. Рушійним виміром глобалізації визнається економічний, оскільки кардинальні зміни та посилення взаємозв'язків у світовій економічній системі сприяли інтенсифікації глобальної інтеграції.

У структурі економічної глобалізації виділяють виробничу, торгівельну та фінансово-інвестиційну глобалізацію. На основі аналізу сучасних тенденцій протікання фінансової глобалізації у світі встановлено, що за інтенсивністю потоків фінансова глобалізація значно переросла глобалізацію у сфері виробництва і торгівлі та розвивається у значній мірі відокремлено від неї. З огляду на це, запропоновано розглядати економічний вимір розвитку глобалізаційних процесів як фінансово-економічний або взагалі виокремлювати фінансову глобалізацію від економічної у наукових дослідженнях.

У результаті порівняльного аналізу глобалізації та процесу становлення сталого розвитку, було виділено спільні ознаки останніх як феноменів сучасного розвитку, зокрема аналогічний період становлення та активізації процесів, наявність спільного рівня реалізації та управління процесами – наднаціональний або глобальний рівень кооперації, вирішальна роль фінансів у протіканні порівнюваних процесів; обидва процеси є багатовимірними та розвиваються у різних сферах життєдіяльності людини, серед яких економічна, соціальна та екологічні сфери є спільними, які опосередковують взаємозв'язки між глобалізацією та сталим розвитком як таким. Водночас, суперечливі ознаки взаємодії даних процесів формують ряд протиріч,

таких як: протиріччя екологічних та фінансових інтересів, протиріччя стратегічних цілей сталого розвитку та короткострокових цілей глобального фінансового сектору, протиріччя суспільних та індивідуальних інтересів, протиріччя глобальних та національних інтересів та ін.

Протиріччя взаємодії процесів глобалізації та становлення сталого розвитку ведуть до трансформаційних змін фінансових відносин у сфері забезпечення сталого розвитку, які опосередковуються через: поширення принципів екологічно відповідального фінансування та інвестування; інтеграцію фінансового сектору економіки у процеси забезпечення сталого розвитку; посилення взаємодії окремих механізмів фінансування сталого розвитку.

Зважаючи на нинішні тенденції фінансової глобалізації та темпи зростання фінансового капіталу у світі, особливо актуальними є питання фінансування сталого розвитку в умовах глобалізації. Як показують результати аналізу рівня витрат на охорону навколишнього середовища та структури розподілу фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку між країнами світу за рівнем їх економічного розвитку, фінансування екологічно сталого розвитку спіткає ряд проблем, які виникають як на національному, так і глобальному рівнях фінансування. У підсумку, як ключові проблеми було узагальнено такі: недостатній обсяг фінансового забезпечення, що не відповідає потребам реалізації цілей сталого розвитку; нецільовий характер використання коштів акумульованих на природоохоронні цілі; превалювання тактичного фінансування над стратегічним; нерівномірний розподіл фінансових ресурсів між країнами з різним рівнем розвитку; переважна оцінка фіскальної функції фінансового забезпечення; обмежене використання інноваційних джерел фінансування розвитку; невідповідність нинішньої фінансової архітектури викликам сталого розвитку у світі тощо.

У другому розділі «**Теоретико-методичні засади трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації**» досліджено процес трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку у глобальних вимірах, проаналізовано структурні зміни у формуванні фінансового механізму ЕСР, обумовлені процесами глобалізації, висунуто гіпотезу щодо дії фінансової трансмісії ЕСР та описано канали її функціонування.

З метою більш детального та глибокого розуміння трансформаційних зрушень у фінансуванні екологічно сталого розвитку було проведено ретроспективний аналіз становлення фінансового забезпечення сталого розвитку, у результаті якого було запропоновано періодизацію процесу трансформації фінансового механізму ЕСР з виділенням трьох етапів: 1 – концептуалізації сталого розвитку; 2 – інституціоналізації сталого розвитку; 3 – актуалізації фінансового механізму ЕСР в глобальній економіці (табл.1).

Виходячи з об'єктивної необхідності у проведенні стратегічних перетворень у напрямку сталого розвитку на всіх рівнях функціонування економіки та зважаючи на посилення взаємозв'язків між ними, обумовленими процесами глобалізації, у роботі було запропоновано розглядати фінансовий механізм екологічно сталого розвитку як трирівневу систему управління відносинами, які виникають з приводу фінансового забезпечення реалізації цілей ЕСР на глобальному, національному та локальному рівнях.

Періодизація процесу трансформації фінансового механізму екологічно сталого розвитку (ЕСР)

Етап	Ключові події у сфері забезпечення ЕСР, рік впровадження	Ознаки становлення фінансового механізму ЕСР
<p>I. Концептуалізація сталого розвитку 1987 – 2002 рр.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь «Наше спільне майбутнє» Всесвітньої комісії з довкілля та розвитку, 1987 • Заснування екологічних фондів (ГЕФ, NEFCO), 1990-1991 • Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку, 1992 • Затверджено Порядок денний 21 (глобальний план дій для досягнення сталого розвитку), Декларація Ріо (27 принципів стійкості) • Формально затверджено добровільний міжнародний стандарт корпоративного екологічного менеджменту ISO 14001, 1996 • Формулювання та початок підписання Кіотського протоколу, 1997 • Запровадження Індекса сталості Доу Джонса, 1999 • Саміт тисячоліття. Сформульовано Цілі Розвитку Тисячоліття, 2000 	<p>Формування передумов створення фінансового механізму сталого розвитку:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визнання потреби у забезпеченні високого рівня фінансування ЕСР та пошуку відповідних джерел; – фінансове забезпечення ЕСР покладено переважно на державний сектор економіки країн; – окреслено основні форми та джерела фінансових ресурсів, але чітко не визначено план дій по їх залученню; – недостатній ступінь управління процесом фінансування сталого розвитку на глобальному рівні
<p>II. Інституціоналізація сталого розвитку 2002 –2008 рр.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Міжнародна конференція з фінансування розвитку, 2002 • Затверджено Монтерейський консенсус МКФР • Всесвітній саміт ООН зі сталого розвитку (Ріо +10), 2002 • Йоганесбургська Декларація зі сталого розвитку; • Йоганесбургський План з імплементації Порядку денного 21 • Запровадження Глобальної звітності зі сталого розвитку, 2002 • Декларація Коллевецьо про фін. установи і сталий розвиток, 2003 • Впровадження Принципів екватора (перша редакція), 2003 • Засновано Фінансову ініціативу ЮНЕП, 2003 • Ратифіковано Кіотський протокол, механізм чистого розвитку, 2005 • Введено в дію Принципи відповідальних інвестицій ООН, 2006 • Впроваджено нову редакцію Принципів екватора, 2006 	<p>Інституціональне оформлення відносин щодо фінансового забезпечення сталого розвитку без формування цілісного фінансового механізму:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначено правові та інституціональні основи фінансування екологічно сталого розвитку; – поширення принципів відповідального фінансування та інвестування; – інтеграція фінансового сектору у процеси забезпечення екологічно сталого розвитку; – залучення приватного капіталу у процеси фінансування сталого розвитку.
<p>III. Актуалізація фінансового механізму ЕСР в глобальній економіці 2008 – теперішній час</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Міжнародна конференція у сфері фінансування розвитку → Дохінська декларація з питання фінансування розвитку, 2008 • Кліматичні принципи, 2008 • Документ ЮНЕП «Глобальний «зелений» новий курс», 2009 • Закінчення дії Кіотського протоколу, 2012 • Конференція з питань сталого розвитку (Ріо+20), 2012 • Принципи страхування для сталого розвитку, 2012 • Створення «зеленого» банку (Green Investment Bank, UK), 2012 	<p>Трансформаційні зрушення, які актуалізують формування фінансового механізму екологічно сталого розвитку у глобальному просторі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – активізація ролі фінансового сектору в забезпеченні сталого розвитку; – посилення взаємодії окремих фінансових механізмів ЕСР в умовах глобалізації; – реалізація глобально-цілісного підходу до фінансування сталого розвитку

Трансформація фінансового механізму ЕСР в умовах глобалізації передбачає дотримання окрім принципів наукової обґрунтованості, стратегічної орієнтації, адаптивності, адекватності, принципу ієрархічності, який означає, що структура фінансового механізму ЕСР є диференційованою у площині відносин взаємного підпорядкування підсистем (глобальної, національної, локальної), підпорядкованість яких визначається характером функцій, які ними виконуються та фіксуються відносинами інструментальності, та принципу цілеорієнтованості, який передбачає наявність визначених цілей фінансового механізму екологічно сталого розвитку та забезпечує реалізацію цілей вищого рівня ієрархії за умови реалізації всіх цілей будь-яких інших рівнів.

Аналіз розроблених на сьогодні форм та методів фінансування на глобальному, національному та локальному рівнях, засвідчив про широкий вибір доступних фінансових інструментів забезпечення екологічно сталого розвитку. Однак, рівень досягнення цілей останнього залишається незадовільним на всіх рівнях функціонування економіки та вимагає подальших фінансових вкладень. Звідси, постає питання щодо відповідності існуючих методів та інструментів фінансування цілям екологічно сталого розвитку, на досягнення яких вони спрямовані. Забезпечення необхідного обсягу фінансових ресурсів безперечно є передумовою реалізації задач сталого розвитку, проте, як бачимо, не гарантує досягнення очікуваних екологічних показників. Тому, ключовим питанням у дослідженні процесу трансформації фінансового механізму ЕСР було визначено необхідність аналізу характеру взаємозв'язку фінансового забезпечення та рівня досягнення цілей екологічно сталого розвитку.

Дослідження зазначених взаємозв'язків було запропоновано проводити за аналогією дослідження механізму монетарної трансмісії. З цією метою було висунуто гіпотезу щодо існування передавального механізму у процесі фінансування екологічно сталого розвитку. Механізм передавальної дії фінансування сталого розвитку було запропоновано розглядати як механізм відтермінованого впливу зовнішніх нерегульованих та/або внутрішніх регульованих змін фінансових важелів на рівень досягнення цілей ЕСР та використовувати поняття «фінансова трансмісія екологічно сталого розвитку».

За структурою фінансова трансмісія ЕСР представляє собою сукупність каналів, через які опосередковуються зв'язки прямої та зворотної дії між змінами у фінансовому забезпеченні та їх результатами у сфері охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів. При цьому, канал фінансової трансмісії ЕСР було визначено як ланцюг змінних, через які передається імпульс впливу фінансового забезпечення ЕСР на рівень досягнення цілей ЕСР.

У роботі було виділено та описано п'ять каналів фінансової трансмісії ЕСР, які потенційно можуть функціонувати в Україні, зокрема: процентний, кредитний, бюджетний, грантовий та рентний. Однак, встановлення існування зазначених каналів потребує відповідної оцінки на основі економіко-статистичних методів.

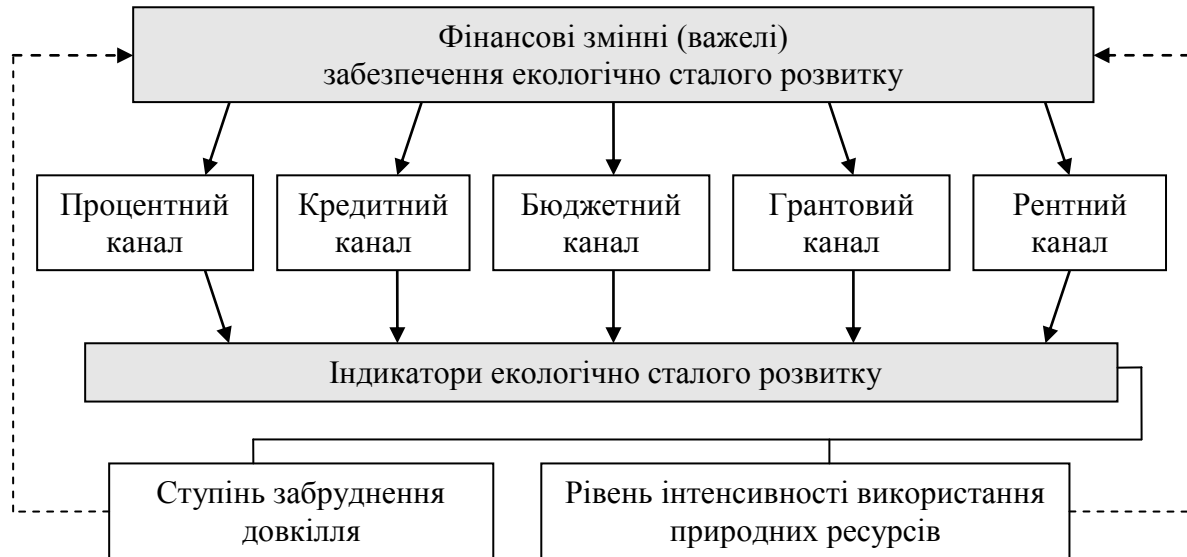

Рис. 1. Загальна схема механізму фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку

У третьому розділі «Управління трансформацією фінансового механізму забезпечення екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації» було проведено класифікацію країн за рівнем глобалізації та досягненням цілей ЕСР, підтверджено гіпотезу щодо існування фінансової трансмісії ЕСР в Україні, визначено шляхи удосконалення процесу фінансування ЕСР України в умовах глобалізації.

У результаті аналізу залежності обсягу викидів CO_2 від рівня економічної глобалізації країни було виділено 6 груп країн, які характеризуються однаковими тенденціями зміни обсягу викидів CO_2 в залежності від рівня глобалізації країни, зокрема такі групи: поступального зниження, поступального зростання, стрімкого зростання, нестійкого спадання, нестійкого зростання. Поділ країн за наведеними групами сприяє визначенню структури фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку країни та пошуку каналу, який домінує в ній.

Доведення існування фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку як такої потребує наукового обґрунтування та кількісної перевірки функціонування каналів трансмісійного механізму. З цією метою у роботі було проаналізовано існуючі методологічні підходи до ідентифікації каналів дії трансмісійного механізму монетарної політики, у результаті чого для аналізу фінансової трансмісії ЕСР було обрано один з різновидів авторегресійних моделей для нестационарних рядів – векторну модель корекції помилок (VECM).

На основі перевірки на наявність коінтегрованості та коінтеграційних співвідношень у моделі та визначення кількості лагів була побудована векторна модель корекції помилок, що описує і підтверджує існування процентного каналу фінансової трансмісії ЕСР в Україні. Функціонально модель являє собою залежність значень параметра $\text{CO}_2/\text{ВВП}$ від лагових значень усіх інших параметрів моделі та власне свого значення, та може бути представлена у спрощеній формі (3.1). Вибірка місячних даних для моделі включала період з 1.01.2006 по 1.06.2013 рр. включно та нараховувала 90 спостережень. Аналіз даних та побудова моделі здійснювались за допомогою програмного пакету Eviews 7.

$$D(EP) = C(1) \cdot CE1 + C(2) \cdot CE2 + \begin{bmatrix} C(3) \\ \dots \\ C(42) \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} D(EP(-1)) \\ \dots \\ D(C(-10)) \end{bmatrix}, \quad (1)$$

де $D(EP(-1)), \dots, D(C(-10))$ – лагові значення від одного до десяти лагів різниць елементів трансмісійного механізму;

$CE1$ та $CE2$ – два коінтеграційних співвідношення моделі;

$C(1)$ та $C(2)$ – коефіцієнти, що характеризують довгострокову поведінку моделі та взаємозалежність усіх параметрів між собою.

Проведений аналіз дозволив зробити висновок про функціонування процентного каналу фінансової трансмісії ЕСР в Україні за схемою (3.1), та таким чином підтвердити гіпотезу щодо дії передавального механізму у процесі фінансування екологічно сталого розвитку.

$$i \downarrow \Rightarrow Kr \uparrow \Rightarrow Inv \uparrow \Rightarrow CO_2 / BBП \downarrow, \quad (2)$$

де i – процентна ставка за довгостроковими кредитами, %;

Kr – обсяг виданих довгострокових кредитів, млн. грн.;

Inv – обсяг капітальних інвестицій на охорону НПС, млн. грн.;

$CO_2/BBП$ – обсяг викидів вуглекислого газу в атмосферне повітря на 1 грн ВВП, т/грн.

Підтвердження гіпотези щодо існування фінансової трансмісії ЕСР дозволяє формувати фінансовий механізм екологічно сталого розвитку на основі найбільш дієвих інструментів фінансування з точки зору їх впливу на рівень досягнення цілей ЕСР. Перевірка функціонування каналів фінансової трансмісії ЕСР та визначення домінуючого каналу створює основу для вибору відповідних форм та методів фінансування природоохоронної діяльності, які опосередковують вплив фінансових змінних виявленого каналу трансмісії.

На основі вищевикладених результатів дослідження було розроблено алгоритм управління процесом фінансування екологічно сталого розвитку на основі оцінки функціонування каналів фінансової трансмісії ЕСР, який схематично представлено на прикладі України на рисунку 2.

Зважаючи на підтверджений канал впливу процентних важелів на індикатори ЕСР та обґрунтований зв'язок між рівнями бюджетних видатків та викидами вуглекислого газу, з одного боку, та недоліками кредитного (високі ставки проценту, необхідність застави) і бюджетного фінансування (нецільове використання коштів, розчинення екологічних платежів у бюджеті) з іншого, було обґрунтовано доцільність використання частково-компенсаційних форм фінансування. Частково-компенсаційне фінансування може бути реалізоване через процедури пільгового кредитування та екологічного лізингу.

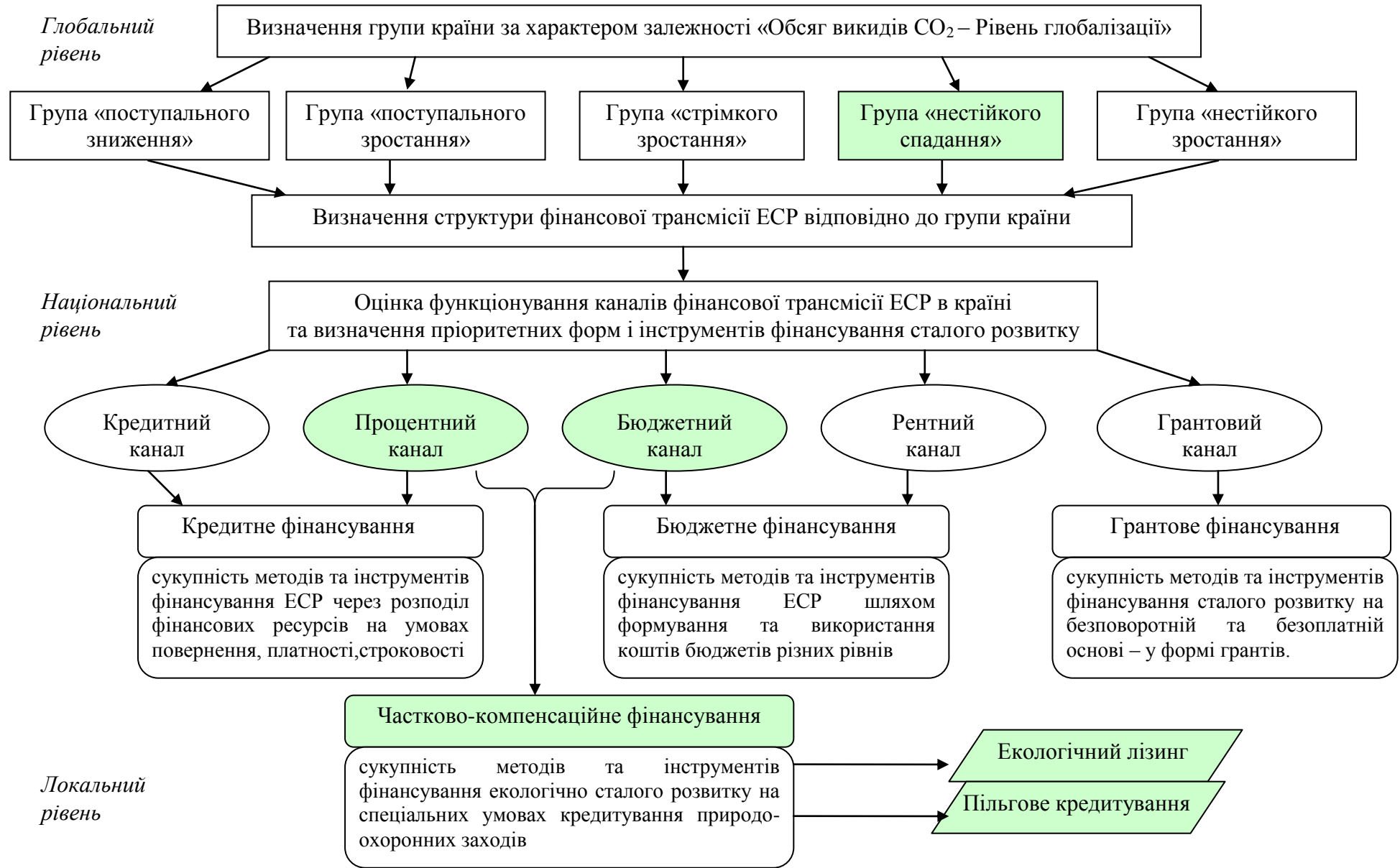

Рис. 2. Алгоритм управління фінансуванням ЕСР України на основі фінансової трансмісії ЕС

Форма компенсаційного фінансування в Україні закріплювалась неодноразово на державному рівні, однак механізми його реалізації потребують розробки та удосконалень, особливо в умовах трансформаційних змін у сфері еколого-економічних відносин. З цією метою, як форму частково-компенсаційного фінансування ми пропонуємо застосовувати процедуру екологічно лізингу, який засновується на дії процентного та бюджетного каналів фінансової трансмісії ЕСП та передбачає часткову компенсацію лізингових платежів з бюджету.

У результаті узагальнення відомої на сьогодні практики використання механізмів компенсаційного фінансування в Україні, було запропоновано діапазон розміру відшкодування лізингових платежів за еколізингом від 0,5 до 2 облікових ставок НБУ з кроком в 0,5 облікової ставки для об'єктів лізингу з різним рівнем екологічної ефективності.

Для перевірки ефективності фінансування природоохоронних заходів на умовах екологічного лізингу за запропонованою схемою було проведено оцінку на прикладі проекту з впровадження енергоефективного обладнання шляхом розрахунку приведених витрат, які понесе лізингоодержувач у випадку придбання обладнання в кредит та на умовах екологічного лізингу з відшкодуванням лізингових платежів відповідно до класу екологічної ефективності об'єкту лізинга (табл. 2). Результати розрахунків підтвердили вигідність застосування екологічного лізингу як форми частково-компенсаційного фінансування екологічно сталого розвитку.

Таблиця 2

**Розрахунок витрат лізингоодержувача
за умови часткової компенсації лізингових платежів за еколізингом**

ЕКОЛІЗИНГ	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Компенсація у розмірі 0,5 облікової ставки НБУ</i>					
Розмір компенсації	650	564	460	335	186
Фактичні витрати лізингоодержувача	32650	32736	32840	32965	33114
Чистий грошовий потік	-28850	-29615	-30435	-31314	-33225
Приведені витрати	-25431	-22977	-20754	-18740	-17451
<i>Компенсація у розмірі 1 облікової ставки НБУ</i>					
Розмір компенсації	1300	1127	920	671	372
Фактичні витрати лізингоодержувача	32000	32173	32380	32629	32928
Чистий грошовий потік	-28200	-29052	-29975	-30979	-33039
Приведені витрати	-24858	-22540	-20440	-18539	-17353
<i>Компенсація у розмірі 1,5 облікової ставки НБУ</i>					
Розмір компенсації	1950	1691	1379	1006	558
Фактичні витрати лізингоодержувача	31350	31609	31921	32294	32742
Чистий грошовий потік	-27550	-28488	-29515	-30643	-32854
Приведені витрати	-24285	-22103	-20127	-18339	-17255
<i>Компенсація у розмірі 2ї облікової ставки НБУ</i>					
Розмір компенсації	2600	2254	1839	1341	744
Фактичні витрати лізингоодержувача	30700	31046	31461	31959	32556
Чистий грошовий потік	-26900	-27925	-29056	-30308	-32668
Приведені витрати	-23712	-21666	-19813	-18138	-17158

Отримані дані свідчать про економію на лізингових платежах для лізингоодержувача за рахунок відшкодувань з бюджету, яка робить параметри фінансування на умовах еколізингу більш привабливими та дешевшими за банківський кредит. Так, навіть за умови забезпечення економії на енерговитратах на 25%, що передбачає компенсацію за найменшою ставкою – 0,5 від облікової ставки НБУ, витрати за лізингом не перевищують виплати за кредитом (105353 грн < 105503 грн) (табл. 3).

Таблиця 3

Фактичні витрати лізингоодержувача за різними формами фінансування

Форма фінансування		Чистий грошовий потік, сумарний за 2013-2017 рр.	Приведені витрати, всього за 2013-2017 рр.
1	Лізинг (без компенсацій)	-153581	-105897
2	Банківський кредит	-151645	-105503
3	Еколізинг, клас 1	-153440	-105353
4	Еколізинг, клас 2	-151245	-103731
5	Еколізинг, клас 3	-149050	-102109
6	Еколізинг, клас 4	-146856	-100487

Таким чином, фінансування на умовах екологічного лізингу за запропонованою схемою проведення забезпечує більшу доступність енергоефективних технологій, що, у свою чергу сприяє зниженню викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Як форма частково-компенсаційного фінансування еколізинг опосередковує дію процентного та частково бюджетного каналу фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведене теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, що полягає у розвитку науково-методичних положень щодо формування фінансового механізму екологічно сталого розвитку в умовах трансформаційних зрушень, обумовлених глобалізаційними процесами. Результати дослідження подано такими положеннями:

1. Глобалізація є невідворотним процесом сучасного світового розвитку, який охоплює більшість країн світу та позначається практично на всіх сферах діяльності людини, у тому числі на процесах, пов'язаних із переходом до розвитку економічних систем на принципах сталого розвитку. Протиріччя взаємодії процесів глобалізації та становлення сталого розвитку ведуть до трансформаційних змін фінансових відносин у сфері забезпечення сталого розвитку, які опосередковуються через: поширення принципів екологічно відповідального фінансування та інвестування; інтеграцію фінансового сектору економіки у процеси забезпечення сталого розвитку; посилення взаємодії окремих механізмів фінансування сталого розвитку. Фінансування екологічно сталого розвитку спіткає ряд проблем, які виникають як на національному, так і глобальному рівнях фінансування.

2. На основі результатів ретроспективного аналізу становлення фінансового забезпечення сталого розвитку запропоновано періодизацію процесу трансформації фінансового механізму ЕСР з виділенням трьох етапів: 1 – концептуалізації сталого

розвитку, який характеризується формуванням передумов створення фінансового механізму сталого розвитку; 2 етапу - інституціоналізації сталого розвитку, упродовж якого спостерігається інституціональне оформлення відносин щодо фінансового забезпечення ЕСР, однак, без формування цілісного фінансового механізму; 3 етапу - актуалізації фінансового механізму ЕСР в глобальній економіці, на якому відзначаються трансформаційні зрушення у бік формування фінансового механізму екологічно сталого розвитку у глобальному просторі, такі як: посилення взаємодії окремих фінансових механізмів ЕСР на різних рівнях фінансування сталого розвитку, поширення принципів відповідального фінансування та інвестування, активізація ролі фінансового сектору в забезпеченні сталого розвитку та інші.

3. Фінансовий механізм екологічно сталого розвитку запропоновано розглядати як трирівневу систему управління відносинами, які виникають з приводу фінансового забезпечення реалізації цілей ЕСР на глобальному, національному та локальному рівнях, та формувати на принципах наукової обґрунтованості, стратегічної орієнтації, адаптивності, адекватності, а також принципах ієрархічності цілеорієнтованості.

4. Ключовим питанням у дослідженні процесу трансформації фінансового механізму ЕСР було визначено необхідність аналізу характеру взаємозв'язку фінансового забезпечення та рівня досягнення цілей екологічно сталого розвитку шляхом оцінки функціонування каналів фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку.

5. Аналіз залежності обсягу викидів CO₂ від рівня економічної глобалізації країни доводить існування різних закономірностей, на основі яких виділено шість груп країн, які характеризуються однаковими тенденціями зміни обсягу викидів CO₂ в залежності від рівня глобалізації країни, зокрема такі групи: поступального зниження, поступального зростання, стрімкого зростання, нестійкого спадання, нестійкого зростання. Поділ країн за наведеними групами сприяє визначенню структури фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку країни та пошуку каналу, який домінує в ній.

6. Фінансовий механізм екологічно сталого розвитку має формуватись з форм та методів фінансування природоохоронної діяльності, які опосередковують вплив фінансових змінних домінуючих каналів фінансової трансмісії ЕСР. Для України доцільним є використання частково-компенсаційних форм фінансування, зокрема екологічного лізингу, який засновується на дії процентного та бюджетного каналів фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку та передбачає часткову компенсацію лізингових платежів з бюджету відповідного рівня.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Підрозділи монографій

1. Шкодкіна Ю. М. Глобалізаційні процеси: фінансово-економічний і екологічний виміри / Ю.М. Шкодкіна // Фінансові механізми управління природокористуванням : монографія / за заг. ред. В.М. Бороноса, І.Д. Скляр. – Суми: СумДУ, 2012. – С.7–10.

Статті у наукових фахових виданнях

2. Боронос В.М., Шкодкіна Ю.М. Екологічний лізинг: сутність, структура, напрямки розвитку / В.М. Боронос, Ю. М. Шкодкіна // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. — 2010. — № 1, Т. 2. — С. 115-119. *Особистий внесок: обґрунтовано поняття та схему екологічного лізингу*

3. Шкодкіна Ю.М. Тенденції глобалізації у контексті екологічно сталого розвитку [Електронний ресурс] / Ю.М. Шкодкіна // Проблеми системного підходу в економіці. — 2011. - №4. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_4/Shkodkina_411.htm

4. Скляр І.Д., Шкодкіна Ю.М. Фінансове забезпечення екологічно сталого розвитку України: проблеми та перспективи / І.Д. Скляр, Ю.М. Шкодкіна // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. — 2011. — Вип. 38. — С.53-57. *Особистий внесок: визначено проблеми фінансування сталого розвитку на національному та глобальному рівнях економіки*

5. Шкодкіна Ю.М. Структурований фінансовий механізм екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації / Ю.М. Шкодкіна // Бізнес Інформ. — 2012. — №10. — С.226-229.

6. Шкодкіна Ю.М. Механізм фінансової трансмісії у забезпеченні екологічно сталого розвитку / Ю.М.Шкодкіна // Інноваційна економіка. — 2012. — №11. — С.160-164.

7. Скляр І.Д., Шкодкіна Ю.М. Фінансове забезпечення екологічно сталого розвитку: оцінка результативності / І.Д. Скляр, Ю.М. Шкодкіна // Економічний аналіз: зб.наук.праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С.І. Шкарабан (голов.ред.) та ін.. — Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. — Том 14. — №3. — С.196-202. *Особистий внесок: визначено поняття фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку, виділено та описано канали трансмісії.*

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

8. Shkodkina Yu.M., Sklyar I.D. Transformation Stages of the Financing Mechanism for Sustainable Development / Yu.M. Shkodkina, I.D. Sklyar // European Journal of Economic Studies (Russia). —2013. — Vol. (6). — №4 — С.235-242. *Особистий внесок: визначено етапи та обґрунтовано періодизацію трансформації фінансового механізму сталого розвитку на глобальному рівні*

9. Шкодкіна Ю.М., Данабаева Р.И. Трансформация роли финансового сектора экономики в обеспечении устойчивого развития / Ю.М. Шкодкіна, Р.И. Данабаева // Вестник КазНУ. Серія економіческая. — 2013. — №6. — С.146-152. *Особистий внесок: визначено фактори та охарактеризовано тенденції трансформації ролі фінансового сектору економіки у забезпеченні сталого розвитку*

Матеріали наукових конференцій

10. Shkodkina Y. Environmental car leasing / Y. Shkodkina // Economics for Ecology ISCS'2010 : матеріали XVI Міжнародної наукової конференції, м. Суми, 5-8 травня 2010 р. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 144-146.

11. Боронос В.М., Шкодкіна Ю.М. Екологічний лізинг як механізм екологізації виробництва / В.М.Боронос, Ю.М.Шкодкіна //Екологія. Людина. Суспільство: тези доповідей XIII Міжн. наук.-практ. конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, Київ, 19-23 травня 2010р.– К.:НТУУ «КПІ», 2010.– С. 292-293.

12. Shkodkina Y. Systems approach to economic and socio-economic issues of environmental protection / Y. Shkodkina // Екологічний інтелект-2011: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (м. Дніпропетровськ, 9-20 травня 2011р.) – Дн-ськ: Дніпроп. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В.Лазаряна, 2011. – С. 120-122.

13. Боронос В.М., Шкодкіна Ю.М. Проблеми фінансування сталого розвитку країн, що розвиваються (на прикладі України) / В.М.Боронос, Ю.М.Шкодкіна // Збірник наук.статей III-го Всеукраїнського з'їзду екологів з міжнародною участю (Екологія / Ecology – 2011) (м. Вінниця, 21-24 вересня, 2011 р.). – Вінниця: ВНТУ, 2011. – Том 2. – С.659-662. *Особистий внесок: досліджено сучасні проблеми фінансового забезпечення сталого розвитку країн*

14. Shkodkina Y. Approaches to sustainable development attainment / Y. Shkodkina // Economics for Ecology ISCS'2012: Матеріали XVIII Міжнародної наукової конференції (м.Суми, 27-30 квітня 2012 р.) – Суми: Сумський державний університет, 2012. – С.153-155.

15. Шкодкіна Ю.М. Фінансові обмеження сталого розвитку / Ю.М. Шкодкіна // Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м.Суми, 19-21 червня 2012 р.) – Суми: СумДУ, 2012. – С.134-136.

16. Скляр І.Д., Шкодкіна Ю.М. Інтернаціональні та інтранаціональні диспропорції фінансової глобалізації / І.Д. Скляр, Ю.М. Шкодкіна // Економічний дисбаланс країни: проблеми та шляхи вирішення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м.Львів, 22-23 червня 2012 р.) – Львів: «Львівська економічна фундація», 2012. – Ч.1. – С.77-78. *Особистий внесок: проаналізовано інтернаціональні диспропорції фінансової глобалізації*

17. Шкодкіна Ю.М. Багатовимірність глобалізації у контексті сталого розвитку / Ю.М. Шкодкіна // Экономика XXI века: глобализация, кризисы, развитие: Материалы Международной научно-практической конференции (г. Харьков, 29-30 июня 2012г.) – Х.: ИФИ, 2012. – С.186-187.

18. Шкодкіна Ю.М. Концепція сталого розвитку у вимірах фінансової глобалізації // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 2. – С.269-271.

19. Shkodkina Y. Alternative mechanisms of funding sustainability // Економіка для екології: матеріали XIX Міжнародної наукової конференції (м. Суми, 30 квітня – 3 травня 2013 р.) / редкол.: Д. О. Смоленніков, М. С. Шкурат. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – С.159 – 161.

20. Шкодкіна Ю.М. Принципи екологічної відповідальності як фактор трансформації фінансових відносин / Ю.М. Шкодкіна // Трансформація національних моделей економічного розвитку в умовах глобалізації: матеріали

Міжнар. наук.-прак. конф. (Київ, 20-22 листопада 2013р.) / відп.ред.А.А.Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. у-т, 2013. – С.530-531.

АНОТАЦІЯ

Шкодкіна Ю.М. Трансформація фінансового механізму забезпечення екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.06 – економіка природокористування та охорони навколишнього середовища. – Сумський державний університет, Суми, 2014.

У дисертації досліджено особливості фінансування екологічно сталого розвитку в умовах трансформаційних змін, обумовлених глобалізаційними процесами. Викладено розроблений науково-методичний підхід до формування фінансового механізму екологічно сталого розвитку на основі оцінки функціонування каналів фінансової трансмісії екологічно сталого розвитку, що дозволяє оцінювати ефективність фінансування сталого розвитку, враховуючи взаємозв'язки між показниками фінансового забезпечення та індикаторами екологічно сталого розвитку. Запропоновано концептуальні основи управління процесом фінансування екологічно сталого розвитку України в умовах глобалізації на основі удосконалення фінансового інструментарію забезпечення сталого розвитку України, що передбачає застосування екологічного лізингу як форми часткового компенсаційного фінансування. Виділено принципи трансформації фінансового механізму ЕСР, які поряд з існуючими принципами: наукової обгрунтованості, стратегічної орієнтації, адаптивності та адекватності, включають принципи ієрархічності та цілеорієнтованості.

Ключові слова: фінансовий механізм, екологічно сталий розвиток, глобалізація, фінансова трансмісія екологічно сталого розвитку, частково-компенсаційне фінансування.

АННОТАЦИЯ

Шкодкіна Ю.М. Трансформация финансового механизма обеспечения экологически устойчивого развития Украины в условиях глобализации. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.06 - экономика природопользования и охраны окружающей среды. - Сумской государственной университет, Сумы, 2014.

В диссертации исследованы особенности финансирования экологически устойчивого развития в условиях трансформационных изменений, обусловленных глобализационными процессами. Изложены разработанный научно-методический подход к формированию финансового механизма экологически устойчивого развития на основе оценки функционирования каналов финансовой трансмиссии экологически устойчивого развития, позволяет оценивать эффективность финансирования устойчивого развития, учитывая взаимосвязи между показателями финансового обеспечения и индикаторами экологически устойчивого развития. Предложены концептуальные основы управления процессом финансирования экологически устойчивого развития Украины в условиях глобализации на основе совершенствования финансового инструментария обеспечения устойчивого

развития Украины , что предусматривает применение экологического лизинга как формы частичного компенсационного финансирования. Выделены принципы трансформации финансового механизма ЕСП , которые наряду с существующими принципами: научной обгрутнованности , стратегической ориентации , адаптивности и адекватности , включают принципы иерархичности и целеориентованности .

Ключевые слова: финансовый механизм , экологически устойчивое развитие , глобализация , финансовая трансмиссия экологически устойчивого развития , частично - компенсационное финансирование .

SUMMARY

Shkodkina YM The transformation of the financial mechanism to ensure environmentally sustainable development of Ukraine in the context of globalization. - Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.06 - Economics of Natural Resources and Environment. - Sumy State University, Sumy, 2014.

The thesis investigates the features of the financing of environmentally sustainable development in the context of transformational change due to globalization. The article developed a scientific and methodical approach to the financial mechanism of the formation of ecologically sustainable development by assessing financial transmission channels of ecologically sustainable development that allows to evaluate the effectiveness of financing sustainable development, taking into account the relationship between indicators of financial support and indicators of environmentally sustainable development. The conceptual foundations of the financing of environmentally sustainable development of Ukraine in the context of globalization based on improving financial instrumenatriyu sustainable development of Ukraine , which involves the use of leasing as a form of environmental compensation partial funding. Highlight the principles of the transformation of the financial mechanism of ESR , which together with the existing principles: scientific obhrutnovannosti , strategic orientation , adaptability and relevance, including the principles of hierarchy and tsileoriyentovanosti .

Keywords : financial mechanism , environmentally sustainable development , globalization , financial transmission environmentally sustainable development, partially compensatory financing.

Підписано до друку 08.11.2012
Формат 60x90/16. Ум. друк. арк. 1,1. Обл.-вид. арк. 0,9. Тираж 100 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3062 від 17.12.2007.